

MỞ ĐẦU

Bất cứ một tổ chức xã hội nào muốn tồn tại và phát triển cần phải có luật pháp. Giáo Hội, được Chúa Kitô thiết lập, trong cơ cấu phẩm trật và tổ chức¹ cũng cần phải có lề luật để duy trì trật tự, để tồn tại và thi hành sứ vụ Chúa giáo phó, nhưng trên hết, để hướng dẫn Kitô hữu đạt đến sự thánh thiện và đạt được ơn cứu độ, bởi vì luật tối thượng là ơn cứu độ con người².

Những điều luật trong Bộ Giáo Luật 1983, một mặt, giúp chúng ta hiểu được luật pháp của Thiên Chúa và của Giáo Hội, mặt khác giúp chúng ta thấy được tinh thần của Công đồng Vatican II, mà Bộ Giáo Luật hiện hành là hoa trái³. Tinh thần này được nuôi dưỡng và được hiện tại hóa trong Bộ Giáo Luật 1983. Công việc soạn thảo trong vòng thời gian mười tám năm (1965-1983) dưới ánh sáng của Công đồng Vatican II (1962-1965), đã cố gắng truyền đạt giáo huấn của Công đồng thành luật để phục vụ đời sống Giáo Hội⁴.

Thật vậy, tinh thần được đón nhận trong CIC/83 diễn tả như sau: “*Bộ Giáo Luật là một dụng cụ hoàn toàn phù hợp với bản chất của Giáo Hội, đặc biệt đã được trình bày qua giáo huấn*

¹ Cf. CIC/83, đ.204 §2.

² Cf. ĐGH Gioan Phaolô II, Tông hiến *Các luật lệ của lề luật thánh*; CIC/83, đ.1752.

³ Cf. Phan Tân Thành, *Nhập môn Giáo luật. Giải thích quyển I: Tổng tắt*, trg. 48-49: “Ngày 25/01/1959 tại đèn thờ thánh Phaolô, Đức Gioan XXIII công bố ý định triệu tập Công đồng Vatican II; đồng thời Ngài cũng tuyên bố sẽ duyệt lại Bộ Giáo Luật ban hành năm 1917..... Chính vì thế, mà ủy ban tu chính được thành lập vào ngày 29/03/1963 đã chờ cho tới khi Công đồng Vatican II bế mạc thì mới bắt tay vào việc....”

⁴ Cf. *New Commentary on the Code of Canon law*, Commissioned by The Canon Law Society of America, Edited by John P. Beal, James A. Coriden, Thomas J. Green, Study Edition, Pauliste Press New York, N.Y/Mahwah, N.J, 2000, Editors' Preface.

của Công đồng Vatican II nói chung, và cách riêng trong học thuyết về Giáo Hội. Theo một nghĩa nào đó, người ta có thể thấy trong Bộ Giáo Luật một cố gắng phi thường để diễn đạt giáo lý Công đồng về Giáo Hội bằng ngôn từ Giáo luật”⁵.

Nhờ tinh thần của Công Đồng Vatican II soi sáng và làm nền tảng cho tinh thần của Giáo luật, công việc mục vụ của các mục tử trong Giáo Hội, đặc biệt là mục vụ hôn nhân, vì nó chiếm một vị trí và thời gian rất lớn trong công việc mục vụ Giáo xứ, có một đường hướng rõ ràng theo tinh thần của các nhà làm luật và mang ý nghĩa thần học về mục vụ.

Tập sách *Hướng dẫn mục vụ Hôn nhân theo Giáo luật và Thần học* là một cố gắng của tác giả trong việc đào sâu nền tảng và tinh thần của Giáo luật, đặc biệt qua ba triều đại Giáo Hoàng: ĐGH Phaolô VI, ĐGH Gioan Phaolô II, và ĐGH Phanxicô. Hiểu rộng và hiểu sâu nền tảng và tinh thần này, công việc mục vụ hôn nhân của các mục tử cho người chuẩn bị kết hôn, ly thân, ly dị, ly dị tái hôn,... sẽ mang lại nhiều kết quả như lòng mong ước.

Ước mong rằng tập sách này đồng hành với các mục tử và có thể đáp ứng một vài nhu cầu thực tiễn trong vấn đề mục vụ hôn nhân. Trong khi biên soạn, tác giả đã dịch ra vài đoạn, trích dẫn hoặc lấy ý của nhiều tác giả, mà vì cách này hay cách khác không liên hệ xin phép trước, xin vui lòng chấp nhận và cho phép. Còn một điều chắc chắn rằng tác phẩm này không tránh khỏi những sai sót, mong được thông cảm và chỉ bảo!

⁵ ĐGH Gioan Phaolô II, Tông Hiến *Các luật lệ của kỷ luật thánh*.

MỤC LỤC CHI TIẾT

MỤC LỤC TỔNG QUÁT	3
BẢNG CHỮ VIẾT TẮT	5
LỜI GIỚI THIỆU	9
MỞ ĐẦU	11
CHƯƠNG 1	13
NỀN TẢNG VÀ TINH THẦN CỦA GIÁO LUẬT	13
I. Giáo huấn của các Đức Giáo Hoàng về Giáo luật và mục vụ..	13
A. ĐGH Phaolô VI: Tự bản chất, Giáo luật là mục vụ.....	14
B. ĐGH Gioan Phaolô II: Hiệp thông và sự thật.....	22
C. ĐGH Phanxicô: Công chính, sự thật và nhân từ.....	28
II. Suy tư về Giáo Hội học của Công Đồng Vatican II.....	35
III. Tương quan giữa Thần học và Giáo luật	41
CHƯƠNG 2.....	47
CHUẨN BỊ HÔN NHÂN.....	47
I. Những bản văn quan trọng.....	47
A. Hiến chế mục vụ về Giáo Hội <i>Gaudium et spes</i> , số 52	47
B. Hiến chế về phụng vụ <i>Sacrosanctum concilium</i> , số 19	48
C. Bộ Giáo Luật 1983 (CIC/83).....	48
D. Tông huấn <i>Familiaris consortio</i> , số 66	51
E. Ủy Ban Giáo Hoàng về Gia đình (13/05/1996), số 35	55
F. Sách <i>Giáo lý Hội Thánh Công giáo</i> , số 1632	55
G. Sách Nghi Lễ Rôma.....	56
II. Chuẩn bị thiêng liêng	60
A. Chuẩn bị xa	60
B. Chuẩn bị gần	60
C. Chuẩn bị liền trước cử hành Bí tích	62
III. Chuẩn bị hành chánh	63
A. Điều tra hôn phối	63
1. Luật điều tra.....	63
2. Các tín hữu được mời gọi điều tra	63
3. Nội dung việc điều tra	63
B. Sự phê chuẩn của Đáng Bản quyền	64
1. Ai là Đáng Bản Quyền?	64
2. Trường hợp nào phải xin phép Đáng Bản Quyền?	67
C. Cộng đoàn trong tinh thần của nhà lập pháp	81
D. Hồ sơ Hôn phối.....	83

IV.	Những trường hợp hôn nhân đặc biệt.....	83
A.	Xin cử hành hôn phối gấp gáp.....	83
B.	Hợp thức hóa và điều trị tận căn.....	85
1.	Hợp thức hóa đơn giản hay cử hành mới.....	86
2.	Chữa trị tận căn.....	90
C.	Các mẫu đơn, chứng nhận và văn thư thường dùng	94
1.	Giấy chứng nhận Rửa tội nhiều ngôn ngữ.....	94
2.	Giấy chứng nhận Thêm sức nhiều ngôn ngữ.....	98
3.	Chứng nhận Rửa tội và Thêm sức	102
4.	Chứng nhận Hôn phối.....	104
5.	Giấy xin điều tra và rao hôn phối	112
6.	Bản khai trước khi kết hôn	114
7.	Văn thư ủy nhiệm năng quyền chứng hôn.....	118
8.	Đơn xin miễn chuẩn ngăn trở khác đạo	120
9.	Mẫu đơn xin miễn chuẩn ngăn trở khác đạo và thể thức Giáo luật.....	124
10.	Đơn xin điều trị tận căn do có ngăn trở tiêu hôn	126
11.	Đơn xin điều trị tận căn với miễn chuẩn ngăn trở tiêu hôn và hình thức Giáo luật.....	128
	CHƯƠNG 3	131
	NGƯỜI DỰ TÒNG HƯỚNG ĐẾN HÔN NHÂN CÔNG GIÁO ..	131
I.	Lịch sử và nguồn gốc của thời kỳ dự tòng.....	132
A.	Những thế kỷ đầu Kitô giáo	132
B.	Duyệt lại thân cách của dự tòng theo CĐ Vatican II.....	134
II.	Thân cách pháp lý của người dự tòng.....	137
A.	Sáp nhập vào Giáo Hội nhờ lòng muôn, đức tin và hành vi phụng vụ.....	137
B.	Hiệu quả của dây liên kết đặc biệt với Giáo Hội	141
III.	Những vấn đề mục vụ và việc giải thích thần học.....	142
A.	Hội đồng Giám mục Pháp và người dự tòng	142
B.	Có thể giải thích thần học về người dự tòng?	144
C.	Mẫu đơn xin lãnh nhận các Bí tích Khai Tâm Kitô giáo	147
	CHƯƠNG 4	149
	TÒA ÁN HÔN PHỐI	149
I.	Cơ cấu tòa án trong Giáo Hội	150
A.	Tổ chức tòa án: Cấp một, cấp hai và Tông tòa	150
1.	Tòa án cấp một.....	150

2. Tòa án cấp hai	153
3. Các tòa án Tông tòa	153
B. Nhân sự trong một tòa án hôn phối	154
1. Tòa án xét xử thông thường (đ.1673 §3)	155
2. Tòa án theo Tông thư <i>Mitis Iudex Dominus Iesus</i>	155
C. Những lý do tiêu hôn	160
1. Những ngăn trở kết hôn	163
2. Những hà tỷ trong sự ưng thuận kết hôn	164
3. Thiếu hình thức Giáo luật	164
II. Hồ sơ nguyên đơn xin công bố hôn nhân vô hiệu	165
A. Những loại giấy tờ cần thiết trong bộ hồ sơ	166
B. Bản tường trình hôn phối	166
C. Mẫu đơn xin công bố hôn nhân vô hiệu	169
III. Thủ tục tố tụng hôn nhân thông thường	172
A. Giới thiệu án lý	172
1. Ai có thể khởi xướng vụ án vô hiệu hôn nhân?	172
2. Đơn thỉnh cầu	173
B. Thẩm cứu vụ án	174
1. Thu thập những chứng cứ	175
2. Giai đoạn kết thúc thẩm cứu	175
C. Công bố án từ	175
1. Bản án	176
2. Kháng án	176
D. Thi hành án	177
CHƯƠNG 5	179
THÁO GỠ DÂY HÔN PHỐI KHÔNG BÍ TÍCH NHỜ ĐẶC ÂN ĐỨC TIN (PHÊRÔ VÀ PHAOLÔ)	179
I. Đặc ân thánh Phaolô (đ.1143-1147)	181
A. Nền tảng của đặc ân thánh Phaolô	181
1. Điều kiện	182
2. Áp dụng đặc ân và tháo gỡ hôn nhân trước	183
3. Mẫu đơn xin miễn chuẩn thẩm vấn	185
B. Năng quyền của Giáo Hội về việc tháo gỡ hôn nhân	187
1. Mở rộng đặc ân thánh Phaolô	187
2. Đặc ân thánh Phêrô	189
CHƯƠNG 6	199
LY THÂN	199

LY DỊ KHÔNG TÁI HÔN - LY DỊ TÁI HÔN	199
I. Người Công Giáo và vấn đề ly dị	201
A. Giáo Huấn của Giáo Hội bảo vệ đời sống vợ chồng	201
B. Sứ mệnh của đôi vợ chồng	202
II. Ly thân nhưng dây hôn phối vẫn còn.....	204
A. Những nguyên nhân cho phép ly thân	204
1. Ngoại tình	205
2. Cư xử xúc phạm đến phối ngẫu	206
B. Ly thân trong Giáo Hội và ly dị tòa án đời	207
1. Kitô hữu được phép ly dị giống như luật dân sự?	207
2. Kitô hữu ly dị ở tòa án dân sự có bị phạt vạ?	208
3. Hiệu quả của việc ly thân	210
4. Thủ tục xin ly thân.....	211
III. Ly dị tái hôn.....	212
A. Hướng đến các Bí tích	212
1. Bí tích Truyền Chức Thánh	213
2. Bí tích Hòa Giải và Bí tích Thánh Thể	213
B. Hôn nhân thứ hai của những người ly dị	222
C. Chỗ đứng của những người ly dị tái hôn trong Giáo Hội	224
KẾT LUẬN	227
TÀI LIỆU THAM KHẢO	229
Nguồn Giáo Luật	229
Tác phẩm	232
Bài viết về Giáo luật	235
Websites và tài liệu kỹ thuật số	238
MỤC LỤC CHI TIẾT	239